

YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

**DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJI**

YHDENVERTAISUUSLAKI MITÄ KÄYTÄNNÖSSÄ?

Vammaisten henkilöiden oikeudet ja yhdenvertaisuus

2.2.2017 Oulu

Pamela Sarasmo

Ylitarkastaja, YVV-toimisto

VALTUUTETUN TEHTÄVÄ

Valtuutettu edistää yhdenvertaisuutta ja puuttuu syrjintään

- Itsenäinen ja **riippumaton** viranomainen
- **Syrjintäperusteet:** ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy
- **Erytistehtävät:** kansallinen ihmiskaupparaportointi ja maastapoistamisen valvoja

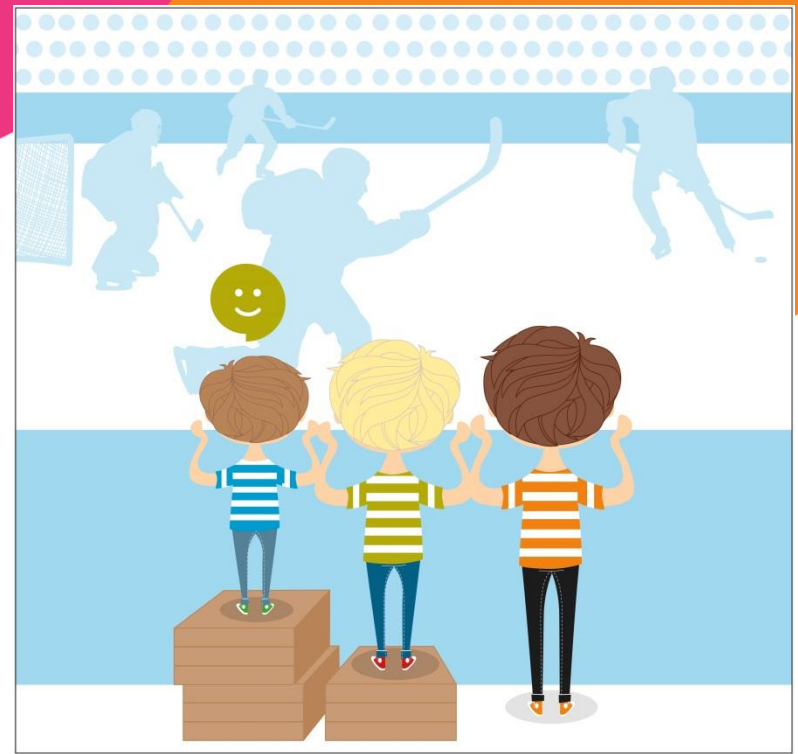
PALVELUMME SYRJINNÄN UHREILLE

- Kantelut syrjintää kokeneilta ja syrjintää havainneilta verkossa kantelulomakkeen kautta, sähköpostitse tai puhelimitse

Yhteydenoton jälkeen

- Syrjinnän oikeudellinen arviointi
- Selvityspyynnöt tarvittaessa syrjinnästä epäillyltä
- Ohjeiden, neuvojen ja suositusten antaminen
- Sovinnon edistäminen
- Asian vieminen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakuntaan tai auttaminen lautakuntaan viemisessä

~~Samanlainen kohtelu~~ → yhdenvertaista kohtelua

Mikä on syrjintää?

- **ON:** erilainen kohtelu henkilöön liittyvän syyn esim. etnisen alkuperän tai vammaisuuden perusteella
- **EI:** esim. huono palvelu, jollei syynä syrjintäperuste, kuten etninen tausta, uskonto, seksuaalinen suuntautuminen
- **EI:** palvelun suuntaaminen jollekin erityisryhmälle
- **EI:** työtehtävän edellyttämien taitojen vaatiminen

Vammaisuus ja syrjintä (YVL)

Välitön syrjintä

= Vain erilainen kohtelu vammaisuuden takia ("meille ei tervetulleita näkövammaiset tai pyörätuolin käyttäjät")

- Myös jos sama lopputulos on taattu lainsäädännössä
- Oikeuttamisperuste (huom. vaihtelee)

Välillinen syrjintä

= esim. kaikille esteellinen, sama kohtelu asettaa vammaiset henkilöt heikompaan asemaan

- Oikeuttamisperuste: hyväksyttävä tavoite ja keinot asianmukaisia ja tarpeellisia

...jatkuu vammaisuus ja syrjintä

Kohtuullisten mukautusten laiminlyönti = syrjintää

- Työnantaja, viranomainen, koulutuksen järjestäjä, tavaroiden tai palvelujen tarjoaja
- Kohtuullisuus: tarpeet; toiminnan luonne ja laajuus; toimijan koko ja taloudellinen asema; arvioidut kustannukset ja saatavissa oleva tuki

Vammaispalvelut (=vammaisille suunnatut lainsäädäntöön perustuvat palvelut)

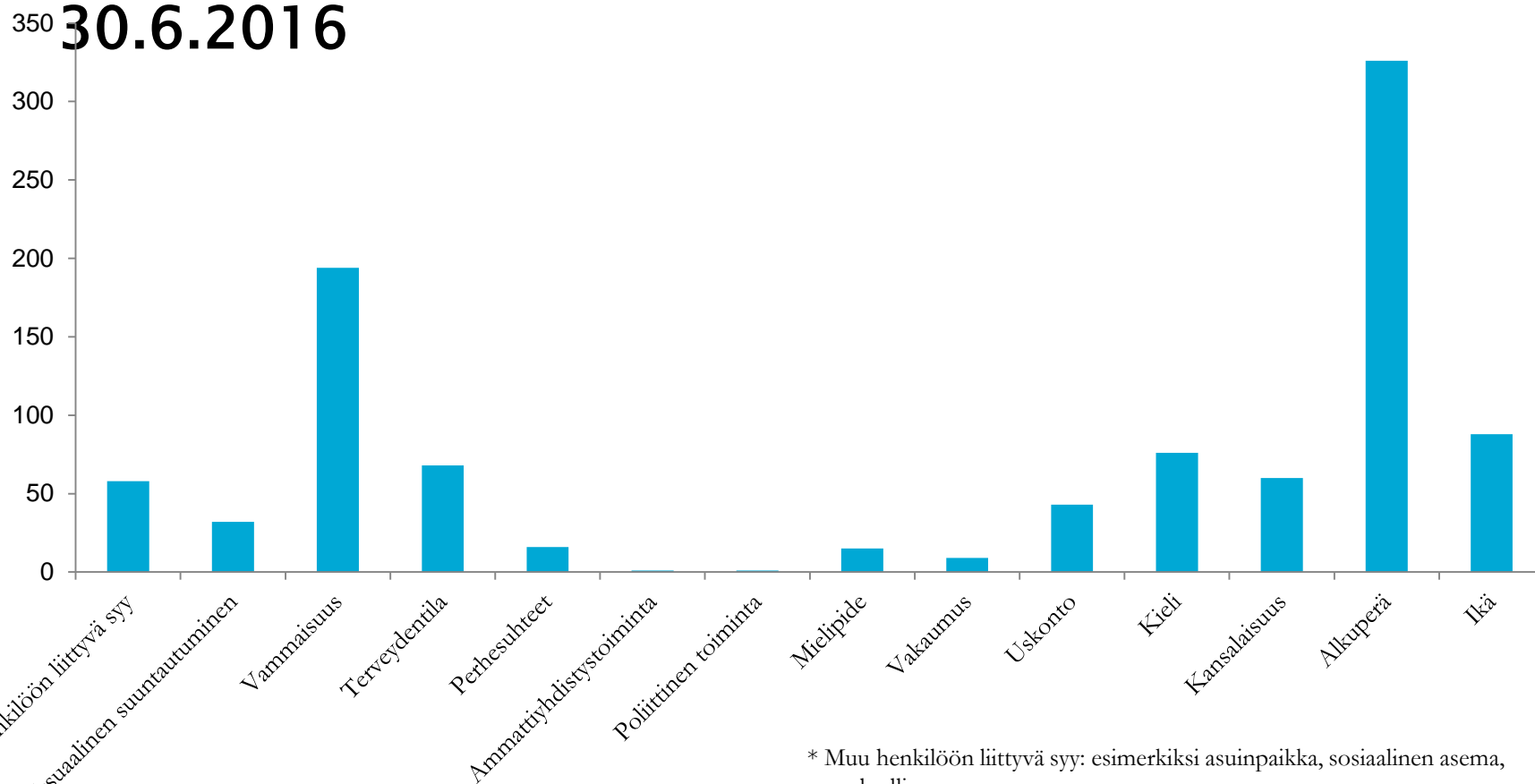
- Ei yleensä voida arvioida syrjintänä (eli erilaisena kohteluna) verrattuna vammattomiin
- Voidaan arvioida kohtuullisten mukautusten laiminlyöntinä
- Viranomaistoimintaa voi arvioida EOA

Syrjintäilmoitukset syrjintäperusteittain YVV:lle

yhteensä 996 kpl ajalla 1.1.2015–

30.6.2016

* Muu henkilöön liittyvä syy

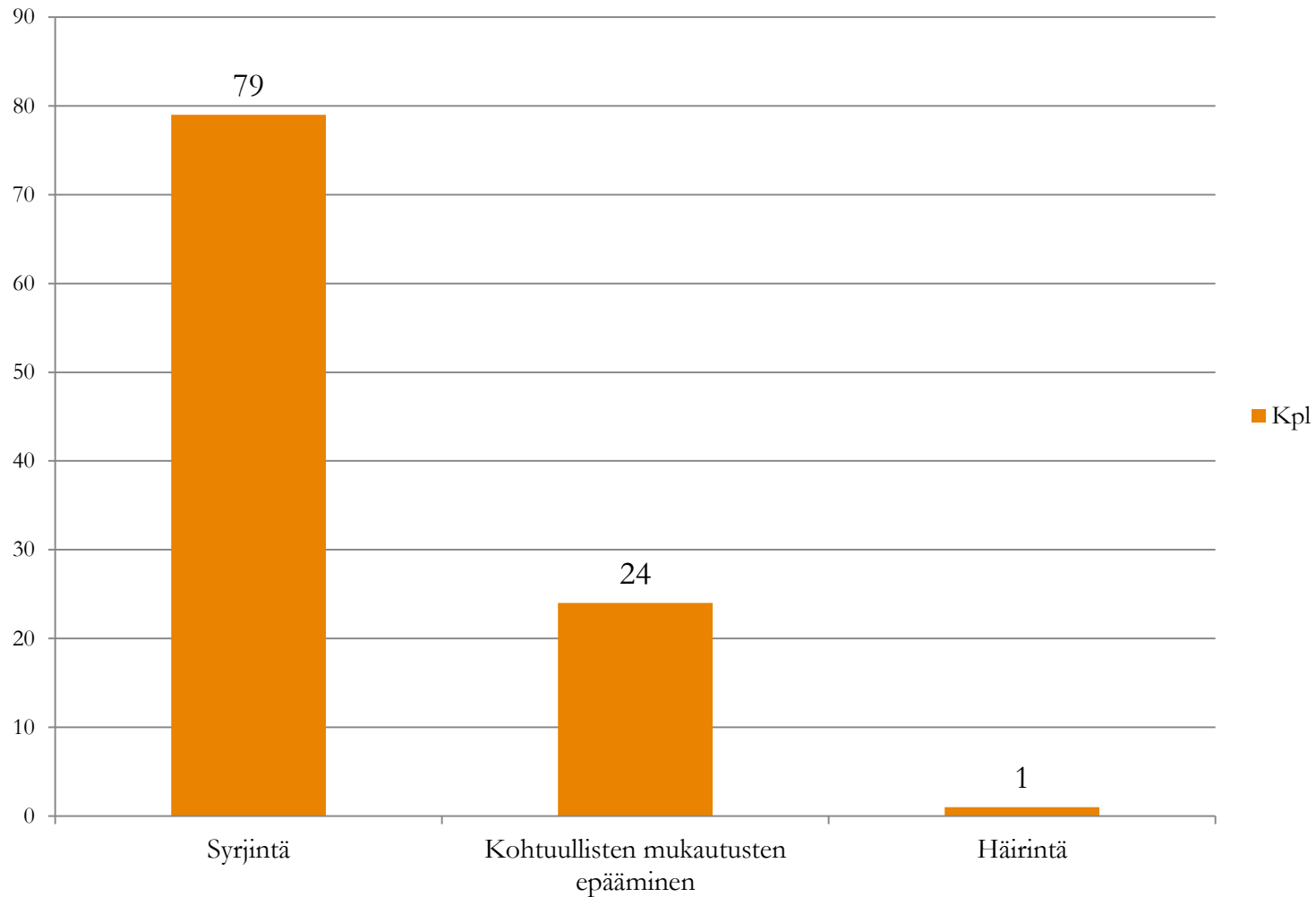
* Muu henkilöön liittyvä syy: esimerkiksi asuinpaikka, sosiaalinen asema, asevelvollisuus

Katsaus toimistomme syrjintätapauksiin

Syrjintä – häirintä – kohtuullisten mukautusten epääminen (vammaisuus)

Aikaväli 1 – 6 / 2016

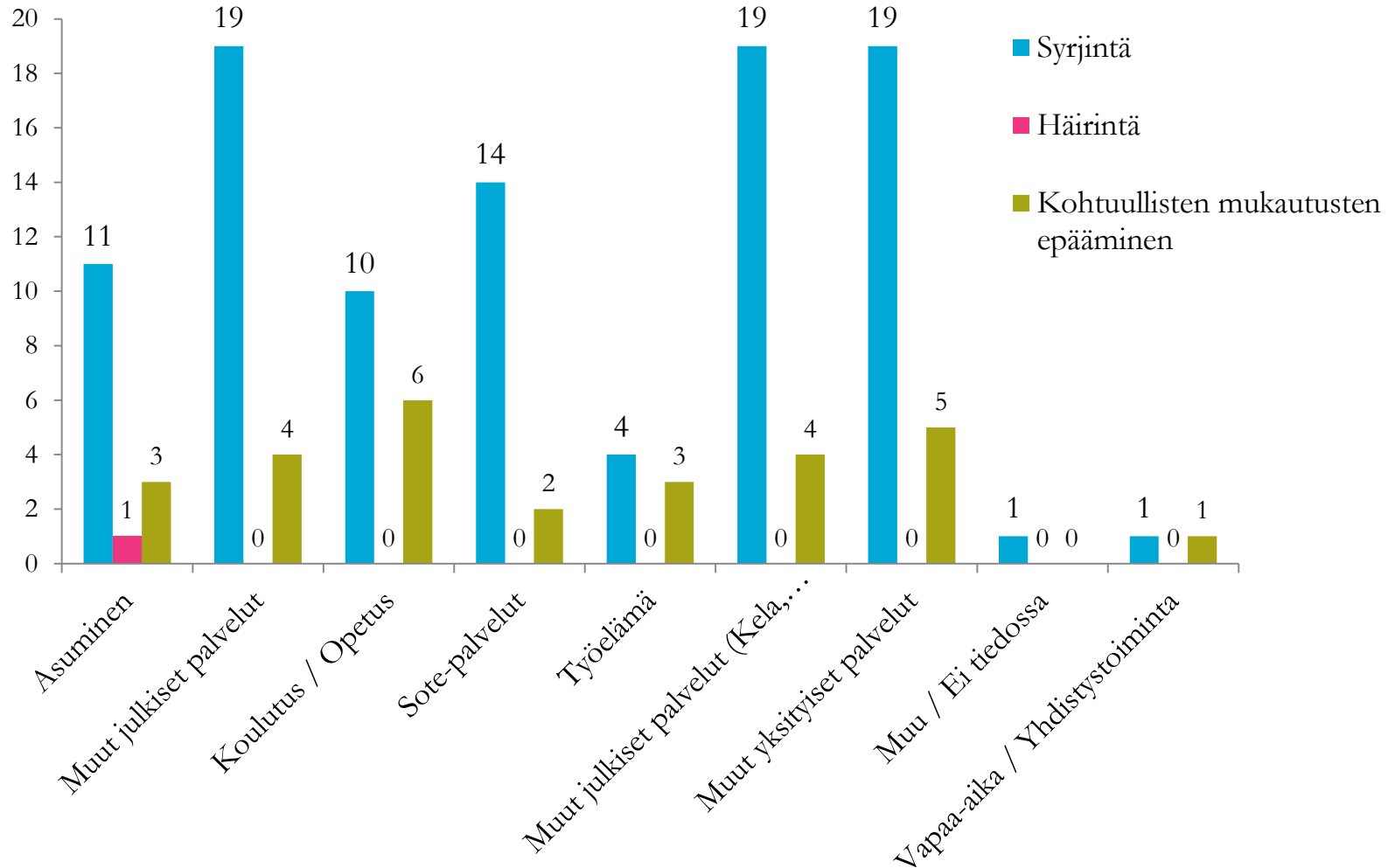

Katsaus toimistomme syrjintätapauksiin

Aikaväli 1 - 6 / 2016

Syrjinnän jaottelu elämäntilanteittain - syrjintäperusteena vammaisuus

Yhdenvertaisuussuunnitelma 1.1.2017 mennessä

- Viranomaiset: toimenpiteet hallinnonaloittain
- Oppilaitokset: oppilaita ja huoltajia kuullen
- Työnantajat (vähintään 30 työntekijää): yhdessä henkilöstön kanssa
- Voidaan yhdistää tasa-arvosuunnitelmaan tai muuhun suunnitelmaan

Valtuutetun selvitys vammaisten syrjintäkokemuksista arjessa 2016

- **Selvitettiin vammaisten syrjintäkokemuksia seuraavista lähtökohdista käsin:**
 - Missä tilanteissa eri vammaisryhmien ihmiset kohtaavat syrjintää arjessa?
 - Mitkä ovat erityiset ongelmakohteet vammaisten ihmisten kokemusten mukaan?
- **Kyselyn rajatut aihealueet olivat:**
 - Tietoisuus omista oikeuksista
 - Näkemykset ja kokemukset syrjinnästä
 - Kokemukset syrjinnästä palveluiden tarjonnassa (esim. päivittäistavara-kaupassa, pankissa, apteekissa, liikennevälineessä)
 - Kokemukset syrjinnästä työelämässä
 - Sähköisten palveluiden saavutettavuus
- Kyselytutkimus julkaistiin 12.12.2016

KERRO, KYSY JA PYYDÄ APUA!

KYLLÄ MEITÄ KIINNOSTAA

KIITOS.

YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

**DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUODÁÁITTARDEADDJI**